

# Gazeta Rzeźnicka

Jedynе pismo polskie poświęcone zawodowi rzeźnickiemu, masarskiemu oraz sprawom handlu bydła, koni, nierogacizny, dziczyzny i drobiu

Wychodzi co sobotę.

## Przedpłata

wynosi: Na pocztach kwartalnie 2,10 mk., z odnośnieniem do domu 2,22 mk., miesięcznie z odnośnieniem do domu 0,74 mk.; — Pod opaską kwartalnie 2,50 mk. (miesięcznie 85 fenygów).

Adres Redakcyi i Administracyi

Gazeta Rzeźnicka, Poznań, (Posen) W. 6. ul. Wielka Berlińska (Gr. Berlinerstr.) nr. 76. Telefon nr. 5573.



## Cena ogłoszeń

Za wiersz petytowy jednolamowy 40 fenygów. — Reklamy za wiersz podwójny petytowy 80 fen. Rabat przy ogłoszeniach 3 razy 10 procent, 6 razy 20 procent, 13 razy 30 procent, 26 razy 40 procent, 52 razy 50 procent. Zmiana tekstu dozwolona. — Dla szukających pracy wiersz petytowy 20 fenygów netto. — Dodatki obliczamy po mk. 12.— za tysiąc. — — —

Konto czekowe we Wrocławiu (Breslau) nr. 7283.

## Ceny środków spożywczych w czerwcu 1918 r.

Według wykazów urzędowych płacono w handlu detalicznym w Prusach przeciętnie (fenygów):

za kilogram	w czerwcu 1918 r.	w czerwcu 1916 r.	w czerwcu 1914 r.
	mk.	mk.	mk.
grochu żółtego do gotow.	—	99,6	40,2
fasoli (białej)	—	107,9	45,0
soczewicy	—	—	55,0
ziemniaków (do jedzenia)	10,2	13,8	9,1
ziemniaków nowych	41,6	30,2	22,0
masła do jedzenia	741,6	530,9	256,0
mąki pszennej	54,3	50,6	37,6
mąki żytniej	48,7	41,1	29,7
chleba białego (bułki)	60,5	65,9	53,0
chleba szarego (żytniego z przym. mąki pszennej)	43,4	38,7	29,0
ryżu	—	183,2	48,6
kawy (palonej, względnie mieszanej) i surogatu kawy	206,2	634,1	308,2
cukru twardego	88,5	66,2	50,3
solii do potraw	31,0	23,1	20,7
smalcu zagran. wieprz.	—	—	138,6
prosa	—	—	48,7
kaszy tatarskiej	—	—	—
kaszy jęczmiennej	—	—	—
soczewicy	—	142,32	41,59
makaronu	143,4	109,3	80,8
owocu suszonego, nie mieszane	—	298,4	109,2
krajowego węgla kamiennego używanego w gospodarstwie domowym	5,7	3,4	2,7
krajowego węgla brunatnego (brykiety) za 50 kg. za 100 sztuk	233,2	137,4	105,0
za litr nafty	36,0	31,7	20,6
za litr mleka	43,5	29,5	20,9
za 1 jaje kurze	36,2	25,3	7,4
za 1 kg. mięsa końskiego	336,3	310,7	89,3

Wykazy powyższe zawierają wprawdzie jeszcze stałe rubryki dla cen grochu, fasoli, soczewicy, ryżu, smalcu zagranicznego i prosa, lecz z powodu zupełnego wycofania tychże artykułów z handlu publicznego nie podają odnośnych cen przeciętnych. Jedynie z Harburga nad Łabą doniesiono o cenie 1 marki za kilogram prosa.

W handlu hurtowym płacono w Prusach:

za 100 kilogram.	w czerwcu 1918 r.	w czerwcu 1916 r.	w czerwcu 1914 r.
	mk.	mk.	mk.
mąki pszennej	43,83	41,21	30,07
mąki żytniej	38,30	35,95	25,34
grochu żółtego (do gotow.)	—	—	—
fasoli białej	—	—	—
soczewicy	—	—	—
ziemniaków (do jedzenia)	17,88	12,72	7,51
ziemniaków nowych	—	—	8,74
siana starego	23,99	14,12	7,02
siana świeżego	18,56	11,54	5,79
słomy	11,73	7,32	4,62

W porównaniu z cenami majowymi podniosły się w handlu hurtowym ceny przeciętne mąki pszennej o 27 fenygów, ceny mąki żytniej spadły o 4 fen. na podwójnym centnarze. Ziemniaki stare podrożały o 10 fen., siano stare o 9 fen., a słoma o 11 fenygów na 100 kilogramach. Ceny hurtowe ziemniaków nowych podano za czerwiec tylko z Harbur-

ga n. Łaba (48 mk.) i Flensburga (56 mk.) W czerwcu 1916 r. płacono za podwójny centnar ziemniaków nowych przeciętnie o 27,31 mk. mniej, w r. 1914 nawet przeszło 33 hk. mniej. Ceny hurtowe świeżego siana podano z 11 miejscowości; cena przeciętna przewyższa cenę z r. 1914 o przeszło 7 marek.

## KIEDY NASTĄPI MONOPOL WÓDEK?

Na mocy licznych zapytań z naszych kół czytelników wskazujemy na to, że czas nastąpienia monopolu wódek nie jest jeszcze ustalony. Takowy jest do nadzwyczajnego cesarskiego rozporządzenia zatrzymany i może najrychlej 1. października następnego roku być oczekiwany. Przeciwnie nastąpi z dniem 1. października tego roku podwyższenie podatku z 125 na 800 mk., jako też podwyższenie cła na wódki. Ostatnie jest bez znaczenia, gdyż nie ma dowodu, a podwyższenie podatku na wódki dotyczy tylko wojska, aptek itd. Tymczasem nie zajdzie w dotychczasowym położeniu żadna zmiana. Wszyscy ci, którzy życzenie mają jak najprędzej swoje pretensje odszkodowania zgłosić, miejsce rozprawy zarządu monopolowego lub posady objąć w zarządzie monopolowym itd., będą musieli jeszcze dłuższy czas cierpliwie czekać. Wpierw musi rada związkowa rozporządzenia dla prawa monopolowego obsadzić i ustanowić, co zapewne dłuższy czas potrwa. Potem można się zająć założeniem organizacji monopolowej. Pretensje odszkodowania należy po nastąpieniu rozporządzenia prawa monopolowego zgłosić, a pierwsza rata odszkodowania wypłaca się w końcu pierwszego roku po nastąpieniu rozporządzenia, prawdopodobnie więc najrychlej 1. października 1920 roku. Tymczasem się nic nie zmusi, a nasi czytelnicy mogą w spokoju nad szczegółami prawa rozmyślać. Staraniem naszym będzie w następnych numerach o często zawikłanych szczegółach pisać.

## ŚWIATOWY HANDEL RYZEM.

Produkcję ryżu w całym świecie w roku 1916 i 1917 oceniają na 60 milionów ton, nie licząc produkcji chińskiej. Z ilości tej wyprodukowano w państwie brytyjskim około 26 mil. ton, w większej części w Indjach, gdzie zbiory wyniosły około 35 mil. ton. Produkcja pozostałej ilości 24 mil. ton rozkłada się na Japonię, Indye holenderskie, francuskie, Indochiny, Syam i Koreę. Światowy handel ryżem znajduje się niemal wyłącznie w rękach mieszkańców Indyi, Indochin i Syamu. Według ostatnich sprawozdań z przed wojny wyniósł eksport ryżu z tych krajów w roku 1813 około 6 400 000 ton.

## PODWYŻSZENIE RACJI CHLEBA I ZIEMNIAKI ZAMIAST MIĘSA.

Racje mąki ma się podwyższyć od 19. sierpnia na 200 gramów. Racja chleba zależeć będzie od tego, ile będzie do dyspozycji dodatków do mąki. W pierwszym tygodniu bezmięsnym, rozpoczynającym się od 19. sierpnia, rozdzielać się będzie prawdopodobnie ziemniaki zamiast mięsa.

## EUROPEJSKA PRODUKCJA CUKRU W CZASIE WOJNY.

Niemieccy producenci cukru ogłaszają następujący wykaz szacunkowy przypuszczalnej wytwórczości cukru buraczanego w Europie w milionach centnarach metrycznych:

	rok 1914/15	15/16	16/17	17/18
Niemcy	52,—	30,24	31,—	32,—
Austro-Węgry	32,05	18,78	18,88	13,40
Francja	6,73	3,01	4,14	4,50
Rosja	39,55	33,42	26,50	16,—
inne kraje	23,61	18,17	18,89	15,88
razem	153,94	103,62	98,61	81,78

Z tabelki powyższej okazuje się, jak gwałtownym był spadek produkcji w pierwszym roku wojny (kampania 1915/16), poczem dokonywał się już wol-

niej, choć stale. Najwięcej wpłynęła na to ruina produkcji w Rosji, ale i Austro-Węgry nie zdołały zatrzymać się na obniżonym poziomie, lecz w sposób niepokojący staczają się w dół. Niemcy nie zdołali wprawdzie dopędzić dawnej produkcji, lecz mimo to statecznie ją wzmagają. Ile w tem tkwi pracy zatrzymanego przemocą robotnika polskiego, to inne znów pytanie.

Najboleśniej uderza Niemców niedobór ukraińskiej produkcji cukrowej, po której tak wiele sobie po traktacie brzeskim obiecywano. Mimoto znalazły się na Ukrainie zapasy tak poważne, że właśnie w ostatnich dniach podniósł rząd niemiecki zupełnie niespodzianie rację cukrową, przeznaczoną na konserwację owoców. Dzienniki niemieckie podają, iż ta nadwyżka bierze źródło z zapasów ukraińskich. Ciekawa rzecz, czy i w Austrii doznamy podobnej niespodzianki, czy pokój dla chleba nie zmieni się może w pokój dla cukru. Byłoby to bądź co bądź pewnem „osłodzeniem“ czerninowskiej pigułki sporządzonej wedle recepty brzeskiej.

## STARY TOWAR SPRZEDAWAĆ WOLNO TYLKO PO DAWNYCH CENACH.

Sądy rozstrzygnęły, że starych towarów nie wolno sprzedawać po cenie wyższej, po jakiej sprzedaje się towary nowe, których produkcja pociągnęła za sobą znaczniejsze koszty.

## CENA MAKSYMALNA KARBIDU.

Kilogram karbidu kosztuje obecnie 1,35 mk. (dotąd 1,20 mk.) bez opakowania przy zakupie do 10 kilogr. Puszki do karbidu oddać winni handlarze po cenie o najwyżej 20 procent wyższej od tej, jaką płaca sami.

## PODROŻENIE CYGAR W GALICJI.

Wiadomo, że cygar nie można kupić drogą legalną w trafikach, gdyż stale są „wyprzedane“. Ale namietni palacze cygar mają inną drogę, gdzie dostaną zawsze cygara. Spotkała ich jednak niemiła niespodzianka. Oto pokatne trafiki „ruchome“ po kawiarniach podniosły znacznie ceny tego artykułu. I tak: „Regalia media“ kosztują 3 K sztuka, „Kuba“ 2 K 60 h, a „Portorico“ 2 K. Naturalnie nie są to ceny maksymalne, często się bowiem zdarza, że musi się więcej zapłacić, gdy się chce zdobyć cygaro.

## CIEŻKIE CZASY POKOJOWE.

W książce zbiorowej p. t. „Die neue Heimat“ pisze były kanclerz niemiecki Michaelis:

Nie ulega wątpliwości, że będziemy mieć ciężkie czasy pokojowe. Braki będą objawiać się we wszystkich dziedzinach życia gospodarczego. Warunki aprowizacyjne poprawią się wprawdzie przez to, że z sąsiednich krajów wschodnich będziemy się mogli zaopatrywać i że powrócą wojska, których żywienie poza krajem obciążało nasz budżet żywnościowy (chyba budżet krajów zajętych. Uwaga red.), ale wydajność naszego rolnictwa na cały szereg lat została silnie uszkodzona przez wojnę. Z krajów zamorskich dla braku okrętów będziemy otrzymywali bardzo mało, a może nawet nic i dlatego panować będzie jeszcze przez długi czas drożyzna.

## Targ na bydło.

Friedrichsfelde pod Berlinem, piątek 26. lipca 1918. Spędzono 281 sztuk bydła, 89 krów mlecznych, 192 wołów pociagowych, — buhaje, — sztuki młode, i 19 cielat.

Przebieg targu: handel średni. Przy małej liczbie spędzonego bydła osiągnięto z łatwością ceny zeszłego tygodnia.

Krowy mleczne i wysoko cielne I. kl. 1500 do 1600 mk., II. kl. 1300—1400 mk.; III. kl. 1000—1100 mk., IV. kl. — mk.; wyszukane sztuki ponad notowanie.



## Nowe podatki.

Cztery milijardy i trzysta milionów marek mają przynieść podatki uchwalone przez parlament. W tej sumie mieści się także podatek wojenny nadzwyczajny uchwalony na rok 1918, a więc jednorazowy. Resztę, z których podatki dotyczące konsumpcji i komunikacji w roku bieżącym nie dojdą jeszcze do zupełnej percepcji, przedstawiają stałe obciążenie ludności podatkującej.

Jakkolwiek tedy reforma podatkowa głęboko sięga w kieszenie podatkujących, nie ulega najmniejszej wątpliwości, że przez uchwalenie nowych podatków zakończona bynajmniej nie jest, że raczej spodziewać się należy dalszej jej rozbudowy, która tem większe będzie stawiała wymagania do obywateli rzeszy im dłużej trwać będzie wojna.

Starczy obliczyć tylko procenty od pożyczek wojennych, aby zrozumieć, że etat rzeszy po wojnie będzie o wiele wyższy niż etat przedwojenny. A na samych procentach nie kończy się sprawa. Dochodzi jeszcze konieczność amortyzowania pożyczek samych, a w szeregu innych wydatków i świadczeń poważne bardzo miejsce zajmą wydatki stałe na wynagrodzenie kalek wojennych i na zapomogi dla wdów i sierot po poległych.

Pobieżne więc tylko oszacowanie wykazuje, że nowo uchwalone podatki łącznie z już istniejącymi podatkami i cłami stanowią będą tylko część tej kolosalnej sumy, którą rzesza rok rocznie potrzebować będzie, by sprostać wszystkim zobowiązaniom, rosnącym na domiar złego z dniem każdym, o który się przeciąga ta niszcząca wojna.

Ze w takich warunkach pomnożenie dochodów rzeszy o cztery milijardy nie wystarcza, że zatem rychło nowe podatki będą nieuniknione, każdy z łatwością zrozumie i nikt się nie zadziwi, jeżeli rząd rzeszy już w następnym roku z nowymi w tej mierze wystąpi projektami.

Chodzi tylko o to, czy w przyszłości znowu jak dotychczas punkt ciężkości spoczywać będzie na podatkach pośrednich, czy też nareszcie rzesza uzyska prawo pobierania podatków bezpośrednich dotychczas wyłącznie zarezerwowanych dla poszczególnych państw związkowych.

O ile się zdaje i jak sądzić należy z mowy pruskiego ministra finansów, który nie bez smętnej rezygnacji dotykał tej kwestji, coraz bardziej toruje sobie drogę do uznania konieczności przypuszczenia także rzeszy do prawa korzystania z podatków bezpośrednich. Co dotychczas było dezyderatem istotnie socjalnie nastrojonej polityki podatkowej, mającym do niedawna znaczenie nie wiele więcej niż marzenia — tak ostra i zasadnicza była przeciwność temu u państw związkowych opozycja — to obecnie pod twardym naciskiem wojny przeradza się w postulat prostej konieczności.

Początki tej zmiany widzimy już w obecnie uchwalonym podatku jednorazowym, który obciążając powiększone dochody i majątki jest podatkiem bezpośrednim. A obrady toczące w wydziale głównym parlamentu każą przewidywać, iż wprowadzenie w rzeszy podatków dochodowych, a więc bezpośrednich, bardzo poważnie zajmuje umysły.

Na razie opozycja w tej mierze jeszcze bardzo jest silna po stronie państw związkowych. W miejsce podatków bezpośrednich proponuje się t. zw. uszlachetnienie podatków matrykularnych. Jestto podatek wynoszący 80 fenigów od głowy, a płacony przez państwa związkowe do kasy rzeszy. Jak łatwo obliczyć, z podatku tego ma rze-

sza tylko wpływy bardzo minimalne. Ponieważ nie obciążają one zbytnio budżetu państw związkowych są w formie obecnej znośne. Zupełnie inaczej przedstawiałaby się sprawa, gdyby podatek ten zamiast kilkudziesięciu milionów miał przynieść rocznie kilka miliardów. Natenczas obowiązujący obecnie system pogłówny, a więc czysto mechaniczny, bo uwzględniający tylko liczbę, a nie siłę podatkową ludności, doprowadzić musiałby do nader niesprawiedliwego rozdziału ciężarów. Aby tego uniknąć, proponowano wprowadzenie skali uwzględniającej gęstość zaludnienia poszczególnych państw związkowych i według tego normującej wysokość świadczeń matrykularnych. Ale i ten projekt nie zdaje się być zbyt szczęśliwym. Wykazuje on wszakże, że państwa związkowe gotowe są raczej przyjąć na siebie ciężar samoopodatkowania się w bardzo wyjątkowej mierze, byleby tylko zamknąć rzeszy drogę bezpośrednią do kieszeni obywateli. To stanowisko tłumaczy się nie tylko samymi względami partykularnymi. Państwa związkowe mają cały szereg zadań kulturalnych, których spełnić nie zdołają, jeżeli rzesza drogą bezpośrednich podatków wyżyłuje ich obywateli. Poza to pobierane przez państwa związkowe podatki bezpośrednie są już obecnie bardzo wysokie i według wszelkiego prawdopodobieństwa jeszcze podwyższone zostaną równo przez państwo jak i gminy. Te więc względy poważnie przyczyniają się do wzmocnienia odmownego stanowiska państw związkowych w sprawie bezpośrednich podatków rzeszy. Ale z drugiej strony znawcy spraw odnośnych nie przestają wskazywać na to, że jakkolwiek winna być pewna granica, ponad którą podatków bezpośrednich srobować nie należy, to jednak prawo pobierania ich rzeszy przyznane być musi, jeżeli rzesza ma sprostać spadłym na nią zobowiązaniom.

Zdaje się tedy, że ten rozdział pomiędzy interesami podatkowymi rzeszy a takimiż państw związkowych stanie się najtrudniejszą kwestją przyszłej a nieodzownej reformy finansów rzeszy.

## Z naszych spraw.

### UTRATA POLSKIEJ ZIEMI.

Do największych i nieobliczalnych strat, jakie naród nasz podczas wojny obecnej poniósł i w dalszym ciągu ponosi, przybiera strata najgroźniejsza, bo utrata wielkich obszarów własnej ziemi ukochanej, rodzimej, i to nie skutkiem jakiegoś nacisku z zewnątrz lub konieczności gospodarczej, lecz na podstawie najzupełniej dobrowolnego wyzbywania się tej matki-żywicelki.

Gazety warszawskie donoszą, że w samej tylko ziemi płockiej przeszło kilkanaście majątków ziemskich o ogólnym obszarze z górą 7,000 morgów w ręce niepolskie. Jest to tem bolesniejsze zjawisko, że właśnie Płockie słynęło z dawien dawna ze swego wysokiego uświadomienia narodowego, a szczególnie tamtejsze koła ziemiańskie niejednokrotnie niezatartymi głoskami znaczyły swe czynności patriotyczne za czasów najsroźszego ucisku.

Lecz nietylko w Królestwie Polskiem dzieje się pod tym względem źle. Także w Galicyi, w Księstwie i w Prusach Zachodnich niejedni nie poczuwają się do obowiązku utrzymania ziemi ojczystej. Wielu sprzedało majątki swe w ręce niepolskie, nie bacząc na to, że krzywdę wielką wyrządzili Kościołowi i narodowi.

### WSKRZESZENIE BISKUPSTWA PODLASKIEGO.

Konferencja episkopatu polskiego, zwołana przez wysłannika pruskiego, wysunęła jako potrzebę nagłą otwarcie stolicy biskupstwa podlaskiego, wychodząc z założenia, że wobec Kościoła biskupstwo to, mimo iż gwałtem było przez rząd carski skasowane —

prawnie istnieje stale i fakt dłuższego jego nieobsadzenia wcale nie oznacza znieśnienia. Sprawa sama jest tembardziej pilną, że w części Podlasia, objętej „etapami,” zaczynają się pojawiać grecko-katolicy księża, sprowadzeni z Galicyi. Co prawda, ludność wszędzie przyjmuje ich z oburzeniem. W historycznym Drelowie, gdzie ludność unicka krwią przypięcia swe przywiązanie do wiary, osadzony został pop ukraiński, wobec czego ludność natychmiast zażądała, aby opuścił parafię. Pop nie tylko nie ustąpił, ale przez zębstę zaskarżył gminę o rzekome rozszerzanie odezów podburzających, które miał znaleźć na drzwiach kościoła.

### STULECIE DĄBROWSKIEGO WE WŁOSZACH.

Ku uczczeniu stulecia Henryka Dąbrowskiego odbyło się w miastach włoskich kilka odczytów o polskim bohaterze. W Rzymie miał odczyt profesor L. Rossi, we Florencji i Bolonii znany publicysta G. Bernasconi. Również w Medyolanie, gdzie — jak wiadomo — Dąbrowski powołał pod broń polskie legiony, interesujący odczyt urządziła p. Wanda hr. Stadnicka, która we własnym włoskim tłumaczeniu odczytała studia dwóch polskich autorów: profesora Zygmunta Szymanowskiego „Dąbrowski jako wódz patriota” i Jana Pietrzyckiego „Pamiętki po legionach Dąbrowskiego w miastach włoskich,” rzecz o zapomnianych, częścią zupełnie nieznanymi pamiątkami i dokumentami po legionach, które Pietrzycki odszukał w czasie pobytu swego w Rzymie, Bolonii, Neapolu, Medyolanie i innych miejscowościach włoskich, w których jakkolwiek o legionach przechowały się wspomnienia. Cykl popularnych wykładów o Dąbrowskim w języku włoskim projektuje również „Circolo italo-polacco” w Rzymie.

Tak czoła pamięć naszego bohatera narodowego obcy. Na ziemi polskiej, gdzie spoczywają zwłoki jego, nie wolna nam urządzać obchodów i wygłaszać odczytów o nim, i to w chwili, kiedy wydający te zakazy budują państwo polskie!

### Wojsko amerykańskie.

Ilości wojsk amerykańskich na froncie zachodnim nie można dokładnie określić. Jest faktem, że w miesiącu lutym Amerykanie pod rozkazami generała Pershinga obsadzili swój własny odcinek; na froncie we Włoszech też już wystąpiły pułki i lotnicy amerykańscy.

Ostatnio w Waszyngtonie urzędowo oświadczone, że do 1-go lipca Ameryka wysłała 1.000.000 żołnierzy do Europy, a dalsze transporty dzień w dzień odpływają.

Ostatni zaś telegram biura Reutera donosi, że według informacji, udzielonych przez sekretarza wojny, Bakera Izbie reprezentantów obecnie pod bronią stoi 100.400 oficerów i 2 miliony żołnierzy.

Wedle „Baseler Neueste Nachrichten” agencja Hawasa donosi z Paryża co następuje:

Amerykański minister wojny Baker zdał sprawę prezydentowi Wilsonowi z wysyłki wojsk amerykańskich do Europy. Sprawozdanie to stwierdza, że pierwszy okręt z Ameryki wypłynął 8-go maja 1917 roku, wioząc ambulans nr. 44. W dniu 20. czerwca 1917 roku wypłynął generał Pershing ze swoim sztabem. Liczby kolejnych miesięcznych transportów wojsk amerykańskich przedstawiają się następująco: maj 1917 roku 1710 żołnierzy, czerwiec 22.261, lipiec 12.968, sierpień 12.323, wrzesień 32.523, październik 38.259, listopad 23.016, grudzień 48.340 ludzi; 1918 roku: styczeń 46.776, luty 48.227, marzec 83.811, kwiecień 117.212, maj 244.345, czerwiec 276.372 ludzi. Jeśli się doda załogi piechoty marynarki 14.644 ludzi, wynosi ogólna liczba wysłanych z Ameryki do Europy wojsk 1.019.115 ludzi.

Co się tyczy wracających z powrotem do Ameryki żołnierzy i strat, liczba ich wynosi w tym czasie 8165 ludzi, z których na morzu zginęło 291.

Prezydent Wilson wobec sprawozdania Bakera wystosował następujący telegram:

„Pańskie sprawozdanie wykazuje znaczne cyfry. Z wysyłką wojsk do Francji w ubiegłym roku osiągnięto rekord. Ta praca ucieszy kraj, który bez-

sprzecznie z całego serca bierze udział w wojnie i jest szczęśliwy, że jego armie coraz prędzej biorą udział w wielkiej walce, która ma uratować świat. Twój serdecznie oddany Wilson.”

Jak dalej z Waszyngtonu donosi Reuter, Baker przygotowuje dla Izby reprezentantów sprawozdanie, z którego wynika, że obecnie jest pod chorągiewkami 160.400 oficerów i 2.010.000 żołnierzy wobec 9524 oficerów i 202.510 żołnierzy regularnych przed 14 miesiącami.

Podług ostatnich rzekomo wiarygodnych wiadomości sformowali Amerykanie z wojska przesłanego do Francji 3 korpusy, każdy w sile po 210.000 do 250.000 ludzi, a zatem we Francji nie znajdowałoby się obecnie więcej jak 750.000 żołnierzy amerykańskich w linii bojowej.

## Upór i energia.

Dwóch wędrownych zdąży do karkołomnej wysokości, droga wiedzie przez skały i przepaście. Obydwa chcą stanąć na szczycie. Jednemu z nich dodaje odwagi energia, drugiego popycha upór. I gdy słońce zaszło, stał jeden z wędrowców samotny na szczycie skał, u celu, drugi zaś leżał bezsilny i wycieńczony nad drogą. Cemu? Pierwszy rozważył sobie wszystko dokładnie, usłuchał rady ludzi mądrych, i nie ośmielił się przed żadną przeszkodą, przed żadnym chwilowym niepowodzeniem. Drugi myślał, że przeskoczy przez przepaście, uważając siłę swej woli za potężniejszą, niż siłę żywiołów. Tu upór z nierozsądnym zapalem, tam energia z rozsądkiem i przezornością.

Tak jak z tymi dwoma wędrowcami, tak samo dzieje się z tysiącami ludzi na świecie. Karkołomne góry, to warunki życia z ich przepaściami i skałami. Upór myśli i mówi:

— Co mnie to obchodzi, chcę tego lub owego.

Energia zaś mówi:

— Muszę zważyć na wszystko, chcę bowiem osiągnąć to lub owo. Upór siedzi sam niejako w przepaści, z widokiem granicznym przez skały, czyli nierozsądne zapatrywania i dążności, energia stoi na wysokim, jasnym szczycie i patrzy w około zwycięzko i swobodnie!

Życie wielu sławnych ludzi jest dowodem wyniku energii i uporu. W pełni sił i życia szli oni pewni siebie raz wytkniętą drogą — lecz później uparli się przy jakiejś idei i — upadli! Uporczywe trzymanie się idei jest smutnym mostem, wiodącym od energii do uporu, i na tym moście pada nieraz „bohatera energia” w objęcia „śmierci uporu.”

Wallenstein, Napoleon i tylu innych przeszło przez ten most, gdy gwiazda ich zgasła, potem nastąpił upadek. Wzniesienie się Napoleona z podrzędnego porucznika na mocarza było pochodem tryumfalnym energii — stał się panem połowy nieomal Europy. Wyprowadzenie do Rosji było natomiast owocem uporu i stała się przyczyną jego upadku. Wobec swej wielkości i potęgi cesarskiej zapomniawszy o potędze innych i biegł na oślep w nieszczęście.

Niejedni nierozsądni rodzice myślą się bardzo, twierdząc, że uparte dziecko wyrośnie na człowieka energicznego. I matka, dumna na krzyżące i rzucające się dziecko, mówi:

— Ono już wie, czego chce! Dowiedzionem zaś jest, że idyotyczne dzieci są najupartszymi, tak samo jak najgłupsze osły najupartszymi bywają.

Wychowanie może upór albo utrwalić albo złamać, energia natomiast niezależna jest od wychowania, i to już wykazuje aż nadto jasno różnicę obydwóch tych właściwości.

Energia, to drzewo, którego korzenie głęboko w ziemię wrosły — upór, to krzew chwiewny, którego korzenie ledwie, że trochę ziemi przykrywa. Lada powiew wiatru i krzew łamie się na zawsze....

Prawda zawsze wiedzie do cnoty, porządek w myślach do porządku w życiu.

Grzegorz Piramowicz.



## Dział kobiecy.

### KOBIETA Z CHARAKTEREM.

Często mówi się o mężczyznach z charakterem — o kobietach z charakterem bardzo natomiast rzadko. Ludzie nie przyznają kobiecie tego przymiotu. A przecież potrzeba nam, w dzisiejszych mianowicie czasach, kobiet nie tylko gospodarnych i zaradnych i dobrych matek, ale nadto kobiet z charakterem silnym i stanowczym.

Wychowanie charakteru wytwarza człowieka, i daje mu siłę w walce o byt, której nikomu nie szczędzi prawie. Tylko charakter wyrobiony i wydoskonalony idą swoją własną drogą, niczym nie ulegając wpływowi. Nie potrzebują jednak być dlatego bohaterkami! Przeciwnie, dużo z nich istnieje zdala od gwaru życia i mieści w sobie własny, cichy świat!

W obecnych strasznych czasach wojennych, gdy obowiązki matki i w domu wielkiej uległy zmianie, gdy żona musi być towarzyszką męża nie tylko pod względem duchowym, lecz dziećmi także jego obowiązkiem i czynnością na każdym polu, gdy dużo młodych dziewcząt staje samodzielnie do pracy na chleb, potrzeba podwójnie wykształcenia charakteru kobiecego.

Te czasy minęły, aaj Boże, bezpowrotnie, gdy pani domu uskarżała się przed mężem na każdą drobnostkę w gospodarstwie, na niedbałość służby, na niegrzeczność dzieci, pragnąc, aby mąż, zajęty własnymi, ważniejszymi pewnie sprawami, przywracał porządek i w kuchni i w pokoju dziecięcym. Prawdziwa towarzyszką życia musi posiadać dosyć siły charakteru na załatwienie wszelkich spraw domowych i nie nudzić niemi męża, musi mu ułatwiać o ile może, jego zadanie i obowiązki i starać się o jego wygodę i spokój w domu.

Przedewszystkiem jednak potrzeba nam matek z charakterem. Szczęście dzieci w jej spoczywa rękach — jedynie charakter potrafi wyrabiać i wykształcać charakter. Ale dużo jeszcze, niestety jest matek, które nie mają wobec dzieci ani dosyć stanowczości ani siły woli. Nie wiedzą same, czego chcą i są chwiejne i niezdecydowane. Uniewinniają się tem, że nie chcą sobie zrażać dzieci, że nie chcą przytłumiać ich indywidualności, i nie przyznawają nawet wobec samych siebie, że albo dla wygody pozwalają dzieciom na wszystko, albo dla nieumiejętności wychowania ich. Nie wiedzą, jaką zbytnią pobłażliwością wyrządzają dzieciom krzywdę, i nie myślą wcale o tem, że pierwszym warunkiem każdego rozsądnego wychowania jest: żądać od dzieci posłuszeństwa! Dziecko dlatego nie straci zaufania do matki.

Liczne przykłady potwierdzają wyznik takiego „indywidualnego” wychowania — dorastająca młodzież jest zarozumiała i przemądrzała — lecz nie są to charakter, zahartowane przeciw burzom życia. Dziecko musi być posłuszne rodzicom, których obowiązkiem jest: przełamać w niem upór i wytworzyć charakter!

Tak dużo kobiet pracuje teraz w najrozmaitszych zawodach! Zniosą one łatwiej wszelkie, nieuniknione przykrości, jeżeli już w latach dziecięcych nauczyły się uznawania wyższej woli.

Kto z miłości dla rodziców jest posłusznym i nie pyta, dlaczego ma postępować tak a nie inaczej, ten i później namyślić się nie będzie nad tem, czemu przelozony żąda tego lub owego, co mu się w pierwszej chwili dziwnym wydaje — ma on zaufanie do przelozonego i wie, że co ten postanowi, jest słusznym i wykonaniem być musi. Nie jest to bynajmniej niewolniczym poddawaniem się cudzej woli — jest to po prostu wypełnieniem obowiązku!

Kształcenie charakteru dzieci jest rzeczą tak poważną, że tam, gdzie matka zbyt słabą jest na to, powinien się ojciec zająć ich wychowaniem. Rozpieszczeni ludzie nie znoszą żadnego ciosu i charakter ich zostaje zawsze słabym i chwiejnym. Jak rozsądne zahartowanie ciała służy dziecku fizycznie, tak przyzwyczajone do posłuszeństwa dzieci są zahartowane przeciw wszelkim przykrościom i wywierają się na ludzi z charakterem, którzy potrafią zawsze i wszędzie panować nad sobą, nie tracąc wcale indywidualności.

Głównym obowiązkiem rodziców jest rozwinięcie u dzieci popędów dobrych i tępienie złych. Nie chodzi tu wcale o wykształcenie ludzi, mających równe upodobania i skłonności, i noszących to samo znanie, tylko o ludzi silnych duchem i zahartowanych, którzy potrafią stawić mężnie czoło troskom i ciosom, jakich życie nikomu nie szczędzi.

Ze są powaga życia daje się kobietom odczuwać coraz to więcej, i że czasy obecne i przyszłe wymagać będą coraz to więcej kobiet z charakterem, przeto powinny matki dość rychło przyzwyczajając córki do posłuszeństwa i przygotować na to, co je czeka. Wtedy będą nietylko zdolne do zwalczania przykrości życia zawodowego, lecz będą umiały same kształcić inne charaktery.

EMPA.

### Z Heinego.

O, połóż twą rączkę na serce me.  
Słyszysz, jak wewnątrz tam stuka i wre?  
Cieśla tam mieszką surowy i zły,  
I trumnę śmiertelną sposobi mi.

Puka i stuka i w nocy i w dzień,  
I spłazsa oddawna z powiek mych sen.  
Ach, spieszcie się, cieślo, niech zmilknie stuk,

Abym nareszcie zasnąć mógł.

Człowiek uczciwy jest ten, który siły swoje pogodził z przedmiotami natury, zgadł jej zamiary.

Tomasz Zan.

Z samotności wychodzą wszystkie znakomite talenty, wszyscy ludzie, którzy coś zrobić potrafia. Samotnemi i odosobnionemi zostają wszystkie większe siły nawet wtenczas, gdy je największy gwar otacza, bo się nie dadzą zagłuszyć żadnemu gwarowi.

Józef Szujski.

Kochaj rozsądnie, kochaj tylko osoby godne kochania.

Klementyna Hofmanowa.

Choć trudno, ale iść naprzód,  
Choć nisko, ale patrzeć wysoko,  
Choć ciasno, lecz umysł i serce rozszerzać.

Eliza Orzeszkowa.

Ludzie, co bronią ziemi pod stopami, nie mają czasu myśleć, czy na tej ziemi kwitną róże i czy ładnie wygląda. Na placówkach nie gracują ścieżek.

Maryja Rodziewiczówna.

Ten nie ma wyniosłości umysłu wolnemu człowiekowi własnego, który ma dla niższych dumę, a dla wyższych poślusłość.

Stanisław Stażyc.

Z biegnącą wodą niechaj twój chleb płynie,  
Znajdziesz go kiedyś, bo on nie zaginie.

Kornel Ujejski.

Życie jest ważniejsze od nauki. Powiedziano słuszenie: chwalebnie jest badać przeszłość, lecz użyteczniej jest tworzyć teraźniejszość, w której jest zaród przyszłości.

Ks. W. Kalinka.

Niemasz nic bardziej niedorzecznego i nic bardziej bezbożnego, nad człowieka mającego wzrok okryty gęstą mgłą w wyrokach odwiecznej sprawiedliwości.

Ludwik Zeiszner.

## Wróciłem Dr. Parczewski

specjalista w chirurgii

godziny przyjęć: 3—5.

Poznań, ul. Bismarka nr. 2.

## P-a brykiety z torfu prasowane

suche i w twardych kawałkach, zastępujące zupełnie zwyczajny brykiety i węgiel. Polecam na zaopatrzenie się zimowe każdą ilość z odstawieniem do domu, także wagonami, na całe W. Ks. Poznańskie po cenach najtańszych

P. Drezd, największy handel brykiety z torfu prasowanych, Posen, Wallischei 55. Telef. 2483. (302)  
Skład ze związkiem kolejowym na Tamie Garbarskiej przy ul. Nordstrasse.

## Nowy gospodarczy młynek ręczny

„Universal-Heureka“

duży mocny model, świetnie doświadczony, wielka trwałość, zdolność 40 do 50 funtów na godzinę, 20 kg ciężki, lekki popęd, miele mak, kawę, cukier i wszystkie owoce strączkowe zupełnie miarło. Cena 120 mk. za zaliczką — katalogi i przepisy użycia dla każdego bezpłatnie.

Ingenieurbureau Lederer,  
Landwirtschaftl. Maschinen.  
Berlin O., 34, Rigaerstr. 4.

Towar zagraniczny jakości przedwojennej.

Nici Inlane czwartki, szare i czarne, 60 łokci à 2,00 mk., nici maszynowe 60 łokci à mk. 1,00. (703)

Ingenieurbureau Lederer, Landwirtschaftl. Maschinen.  
Berlin O., 34, Rigaerstr. 4.

Gierpiący na cukrową chorobę otrzymają darmo broszurę o niedytetycznej kuracji (przez Dr. med. Steina-Callenfels) (248) W. Rihartz, Bonn a. Rh. Cassiusgraben 9. Postf. 125

Hemoroidy leczy „Hämorrhäl“ objaśniając broszurę przez Central Apotheke Heinr. Gebert, Breslau, Schweidnitzerstr. 43a.

Nowoczesne tapety gustowne w wszystkich cenach poleca (253)

August Krämer Tapetenversandhaus Altenstein 10. Próby i dostawa franko.

Parchy liszaje, świerzby skóry proszę żądać objaśniając broszurę gratis i franko z Central Apotheke Heinr. Gebert, Breslau Schweidnitzerstr. 43a.

## Stadttheater

Sonnabend, den 3. August 1918 abends 6 1/2 Uhr

Mittelpreise u. Schülerkart. Don Carlos

Trauerspiel in 5 Akt. v. Schiller

Sonntag nachm. 3 1/2 Uhr

Unter der Blüh. Linde (Jugentliche haben Zutritt)

abends 7 1/2 Uhr

Schwarzwalddädel (Jugentliche haben Zutritt)

Montag abends 7 1/2

Erstes Gastsp. Melitta Vollmar-Klefer

Walzertraum

Operette in 3 Akten von Strauß

Gastspielpreise

Dienstag abends 7 1/2 Uhr

Zum letzten Male

Dreimäderlhaus

Mittwoch abends 6 1/2 Uhr

pünktlich

Mittelpreise u. Schülerkart. Don Carlos

Donnerstag abends 7 1/2 Uhr

Gastspiel Melitta Vollmar-Klefer

Walzertraum

Gastspielpreise

Freitag abends 7 1/2 Uhr

Gastspiel Melitta Vollmar-Klefer

Zum 1. Male:

Drei alte Schachteln

Operette in einem Vorspiel

und 3 Akten von Kollo.

Gastspielpreise

## Oczytajole

polskie gazety zawodowe!

## Przeniesienie interesu!

Zsanownej publiczności podaję do wiadomości, że mój interes fryzjerski z ul. Bismarka na ul. Św. Marii 52/53 róg ul. Bismarka przeniosłem do nowych, znacznie powiększonych ubikacji. Urządziłem oprócz salonu dla panów, także najnowszy (295)

## oddzielny salon dla pań

tak, iż zadość uczynić mogę wszelkim wymaganiom. Proszę mi nadal jak dotychczas zaufanie zachować.

Stefan Marczyński,  
Damski i męski fryzjer.

Telefon 3026.

## Zakład dentygiczny Gertrudy Albinus

Rycerska ulica 3. II, obok biblioteki Ces. Wilhelma, niedaleko pl. Wilhelmowskiego. (299)

Godziny przyjęcia od 10—1 i 3—6; w niedziele od 10—12.

Plomby złote i porcelanowe. Korony — mostki — szoki kauszokowe.

## Fortepiany, pianina i harmonia.

Jak wiadomo, tylko fabrykaty pierwszorzędnę, także Bechsteina, Berdusa, Grottrian-Steinwaga, Schledmayera, Hinkla, Höroglia, Burgera i. t. d. i t. d.

Karol Eoke w Poznaniu, ulica Wiktoryi nr. 19. Berlin-Drezno. Największy i najstarszy magazyn. Katalogi bezpłatnie.

Zsanownej klienteli i odbiorcom donoszę najprzejemniej iż do

## warsztatu instalatorskiego i blachnierskiego

dołączyłem

(394)

## fabrykę i lejarnią

z zapędem siły elektr. i wykonuje podług rysunku lub modeli wszelkie kurki parowe, kurki do wodociągów, panewki spirzowe (torzyska) i t. d. oraz obtaczam ankry motorowe po cenie umiarkowanej wykonuję wszelkie reperacje przy starych kurkach.

A. Białkowski — Poznań O. 1.

Plac Wilhelmowski nr. 13. Telefon 1014. Założ. 1901.



Diejes Orig. Paket

# Eiko

## Eier-Einlegepulver

genügt zur Frischhaltung von 100-125 St. Eiern

Gebrauchsanweisung umseitig

Cena sprzedaży: 1 paczka 30 fen.

Zakup: 1 karton okazyjny z 50 paczk. 11 mk.  
2 " " " po 50 " 21 "  
6 " " " po 50 " 60 "

Zawsze franko, włącznie opakowania bez opłaty, szpezwów za zaliczką.

**W. Gustav Voigt, Zwickau**

Fabrik. mod. Spezialitäten.

Plakaty reklamowe darmo

Das Hühner bringt's Nutzen,  
Der Hausherr macht's Freude.

Bergestellt unter Verwendung von echtem Hühnerk.

*Lebensmittel-Fabrik*

Meferant: n an Kommissionen, Lebensmittelhändler und Dörfern.

**NOWOSCI**

**Prima szczotki do szorowania**

lepsze od słomy ryżowej 5 rzędowe, tylko mk. 16,50 za tuzin za zaliczką.

H. Ernst Unger, beipzig, Plönerweg.

**Pierwszorzędna pasta „BOHR“ środek do prania i szorowania!**

Najlepsza nowość chemiczna bez tłuszczu, jak prawdziwe mydło do najbrudniejszych przedmiotów wszelkiego gatunku, białej, kolorowej i wełnian. bielizny.

W wębereczkach po 25 funt. 1/2 i 1/4 sądkach à 130 funtów, poleca za zaliczką. Proszę żądać próby i cenniki. (708 Fr. Helse, Hamburg 19, Schulweg 29.

**Całkowite windy do rzeźalń**

z kurbą bezpieczną, unoszące ca 40 centn., sprzedaje

Warenabteilung Nordb. Handels- u. Gewerbebank Nürnberg.

**Kostki zastępcze na rosół**

najlepsza jakość, odpowiadające rozporządzen. rządowem, dostarcza wartościowo urzędem i odsprzedającym, z fabryki w Hamburgu (700 John Heinr. Hauschild & Co. Hamburg I

**Przeciw astmie, suchotom, katarowi, chrypie i flegmie działa jedynie przez lekarzy polecona herbata płucowa „UKAS“**

najlepszy i najtańszy środek dla dorosłych i dzieci. „UKAS“ można także używać zamiast drogiej herbaty chińskiej. Więcej jak 1000 podziek. potwier. W. Hologa, Poznań O. 5.

**Najlepszy namiast herbaty.**

Codzienny napój dla każdego 100-gr. paczką 55 fen.

**Herbata Jogo**

z urzędu namiastów na oale Niemocy dozwolona Herbata Jogo jest bardzo pożądana, gdyż nie zawiera żadnego medycynowego smaku. Kaiton na próbę po 100 sztuk 45,— mk. franko do niemieckich stacji kolejowej.

Hurtownicy zechcą zażądać oferty specjalnej.

**Johannes Götte & Co., G. m. b. H.**  
Tee-Importeure, Dresden-Altstadt 116,

Zastępcy wszędzie poszukiwani.

**Krow**, każdą ilość kupuje stale die Kriegsausschuss-Schmelze  
**H. Hölterling & Reinke, Stettin 9**

**Eiermann'a tablety do marynowania**

Milion razy doświadczony środek do marynowania soku owocowego, owocu, marmelady i marynatów.

**Friedr. Eiermann, Nahrungsmittel-Fabrik, Pforzheim.**

**Niemiecki namiast tytoniu**

ca. 100 gr. zaw. Paczka pocztowa na próbę z 40 paczk., cena sprzed. 80 fen. za paczkę mk. 24,— franko. Najlepszy namiast tytoniu ca. 100 gr. zaw. Paczka pocztowa na próbę z 50 paczk. cena sprzedazy 1,00 mk., za paczkę mk. 33,50 franko. Menkow Shagschnitt ca. 80 gr. zaw. Paczka pocztowa na próbę z 100 paczk. mk. 70.— z Wrocławia. (664 Wypróbowanie prowadzi do stałego odbioru. Richard Prenzlau, Breslau 3, Freiburgerstr. 38.

**Próżne i pełne Rogi** także odpady rogów  
kopyta, kości od nóg i kości z tukiem, kupuje i uprasza oferty  
**Josef Kahn, Cöln a. Rh. Zollstock.**  
Tel. 3321. (697

**PŁÓTNO SZMYRGLOWE**

w ziarnowaniu od 0-6 kupuje każdą większą i też najmniejszą ilość za zaliczką, cena za 100 arkuszy 60,— Przesyłkę każdej ilości bez poprzedniego zapytania uprasza  
**Hermann Schulz, Hütten- u. Industrie-Bedarf, Zwickau (Sa.). Spiegelstr. 52. Telephon 1245.**

**Korzystny zarobek poboczny** uzyska pan, jeżeli pan w swoim interesie „PLANTOKS“ prowadzi. „PLANTOKS“ jest namiast ekstraktu mięsa i będzie i od publiczności bardzo kupowany. Żądaj pan cennik. Paczka pocztowa na próbę za zaliczką. (703  
**Gustav Wener, Reichenbach i Schl.**  
Grossvertrieb der Paraguay - Fleischextrakt - Gesellschaft.

Detail. cena sprzedaży	1 karton a 100 szt.
Kmlnek	25 fen. mk. 21,—
Majeran	30 " " 25,—
Papryka	15 " " 21,50
Rumianek	25 " " 12,—
Herb. miel.	30 " " 25,—
Aromat mgld	35 " " 30,—
Aromat cytr.	30 " " 30,—
Prosz. wanil.	70 " " 16,—
Gwoździki. (całe)	20 " " 16,50
Pieprz (namlast)	15 " " 12,50
Krem lanol.	20 " " 16,—
Toalet. krem cynkowy	20 " " 16,—
Proszek do płeczenia	10 " " 8,—
Legumina	45 " " 40,—

Sprzedarz tylko za zaliczką.  
**Schmidt & Riemer**  
Leipzig, Roscherstr. 13, dozwolenie handlu towarami spożywczymi na całe Niemcy z d. 24. 19. 17.

**Polecam**  
kosze wiórowe otwarte z paląkiem i kosze z wiekiem, także szwedzkie zwane jagodowe.  
**Herm. Schwanke, Schneidemühl, Küddowstrasse No. 35.**

**Światowy proszek do pieczenia**  
100 torebek mk. 7,—  
**Światowy proszek zaoszczędzający jaja**  
100 torebek mk. 7,—  
towar dobry, zdalny do używania polecamy stąd za zaliczką.  
**Lüpke & Thorey**  
Vlotho a. d. Weser.  
Zakup i zamiana prawdziwych towarów tabakowych każdego gatunku. Próby  
**Tabak-Andauer, Schlettstadt.**

**Precz** ze zastarytymi Aparatami do naznaczania! Użyj Pan do naznaczania naczyń, skrzyń składowych i plakatów 1000 krotnie doświadczony aparat do zaopatrzenia napisami (526)  
**Bahr'a Normograf**  
przeszło 500 000 w użytku. Prospekty darmo.  
**P. Filler, Berlin S. 42**  
Moritzstr. 18.

**Wielkie ilości tek do listów i wielkie ilości kart**

Wszystkie gatunki natychmias dostarczam. Kolekcja tek na próbę mk. 15.— Kolekcja kart na próbę mk. 10.— (622)  
**Versandhaus Urban, Hamburg**  
Mühlendamm 51.  
Wszelkie towary krótkie, sprzęty domowe i kuchenne polecam po nader konkur. cenach hurtow.

**Farby do materiałów** czarne, granatowe, brązowe, zielone i czerwone. Wspaniałe efekty farb! Do wełnianych, półwełnian. i bawełnianych oraz jedwabn. i półjedwabnych materiałów. Cena sprzedaży 35 fen. 100 toreb. M. 26,20 fr. w dom 200 " " 51,70 " przy 1000 toreb. zniżenie ceny. **Poduszeczki pachnące** do perfumowania sukien, bielizny, szaf, piepiuru listow. itd. Cena sprz. 25 fen. zarobek 100%. 100 toreb. M. 14,00 fr. w dom 300 " " 41,00 " 500 " " 65,50 " **Herm. Schönherr, Hesor-Werk**  
Leipzig 121, Karlstr. 24/26.

**Sól kuchenną i pastewną** poleca w ładunkach wagonowych i centnarami **Louis Mühlenthal, Hohensalza, Fernruf 63.**

**Puszki z blachy czarnej,** zewnątrz lakierowane lakiem złotym, z pokrywkami zakrywającymi lub do wciskania, wszelkie wielkości puszek ekstra do kostek bulionowych, ma większe ilości do oddania (642)  
**Joseph Pick,** Blech- und Metallwaren-Industrie Cöln, Weissenburgstrasse 55, Telefon B. 1162.

**Dla odpredajacych:** Harmoniki ustne 4,80, 6,00, 8,40, 12,00, 15,75, 24,00, 27,00, 30,00 i 36,00 mk. za tuzin. Noże kieszonk. 12,00, 18,00 i 24,00 mk. Broszki od 4,00 do 15,00 mk. Pierścionki 3,00, 4,80, 12,00 mk. Naszyjniki 5,00-6,50 i 8,00 mk. tuzin. Szczero srebr. spilki 1,50 mk. sztuka. Lusterka 3,00 mk. tuz. Ołówki I. atramentowe 2,25. Trzonki 80 fen. Notes 2,50. Łyszki stoł. 8,50 mk. za tuzin. Papier list. 55, 100 tek, 20, 100 pocztów. 2,75, 3,50, 6,00 mk. Książki do rabczeństwa i powieściowe tanio. Zamów. niżej 10 mk. nie będą uskutecznione, zamiana dowolna za poprzed. nadesł. fr., od 50 mk. 10% rabatu. Adresować J. SKIBA, Windorp Kr. Konitz Wpr.

**Wielkie ilości** I-a kamiennej soli do potraw luźno i miechach i soli dla przemysłu i bydlęcej ma tanio do oddania  
**Paul Adler, Hamburg,** Telefon 4, 5431 i 5432.

Mam jeszcze do oddania kilka **maszyn (Kompromiermaschinen)** do tłoczenia kapsulek do sup i bulionu. Największa działalność. — Medycynowe tablety, wogóle wszelkie gatunki tabletek wyrabiam za przysyłką surowców za najtańszem policzeniem. (629)  
**Paul Strieter, Chemnitz, Turnstrasse 40.**

**Największem podbojem w tem czasie** są moje ulubione z słodyczami i ślicznymi podarkami napelnione **tytki szczęścia.** Każda tytka zawiera wartościowe poświadc. 300 sztuk mk. 20.—, 1000 sztuk mk. 65.—. Plakaty sprzedaży dołączam do każdej wysyłki. Zastępców poszukuje się. (653)  
**Albert Lux, Zwickau, Sa.**  
Postscheckkonto Leipzig 31416.

**Rogi z kośćmi i bez** są wolne od sekwestacji i do użycia. Kupuję za gotówkę  
**Marcus Lissauer, HAMBURG.** (704)  
Mönkelbergstrasse 5. Caledonienhaus.  
Także kopyta wszelkich gatunków. Mlechy wysyłam.

**Kupujemy każdą ilość: (także najmniejszą)** natronu z kwasem węglanem żelatyny białej cukru mlecznego kwasu salicylowego waniliny 100% i prosimy o oferty.  
**Fr. Grimmelmann & Co., Braunschweig.**